

стовують вкрай застарілу матеріально-технічну базу, більшість обігових коштів спрямовуються не на оновлення обладнання, а на його ремонт і підтримку хоча б мінімальної здатності створювати нову вартість.

Таким чином, одним з основних завдань держави є впровадження заходів щодо регулювання інноваційного розвитку, які доповнюватимуть ринкові механізми і впливатимуть на інноваційну безпеку національних підприємств.

Література:

1. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / Геєць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. [та ін.] / за ред. В. Геєця. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.

2. Нагорна І.І. Оцінка стійкої економічної безпеки промислового підприємства / І.І. Нагорна // Економічний простір. – 2008. – № 19. – С. 243-255.

3. Петрина Н. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України / Н. Петрина // Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 35-40.

4. Шкарлет С.М. Оптимізація портфелю інноваційної політики підприємства як фактор формування його економічної безпеки // Економіка та підприємництво: Зб. наук. праць молодих вчених та аспірантів. Вип. 18. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 77-91.

5. Шовкун І. Інституційне підґрунтя інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для транзитних економік / І. Шовкун // Економічна теорія. – 2005. – № 3. – С. 60-74.

Чорнодон В.І., к.е.н.

Вінницький інститут економіки Тернопільського національного економічного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Завдання по забезпеченню сталого розвитку всіх систем життєдіяльності людини відноситься до фундаментальних світоцивілізаційних проблем людства. Вирішення яких потребує застосування спеціальних методологічних підходів, визначення конкретних напрямків реалізації, обґрунтування системи заходів по впровадженню новітніх розробок в даній сфері.

Нині, більшість країн, що розвиваються володіють значними людськими і науково-технічними ресурсами. Втім, невисоким залишається рівень доведення результатів наукових досліджень до втілення інновації.

Згідно з рейтингом Всесвітнього економічного форуму Україна серед 134 країн посіла у 2009 р. У сфері розвитку початкової освіти 37 місце, у сфері розвитку вищої освіти – 45, у сфері формування чинників інноваційного розвитку – 52, за оснащеністю сучасними технологіями – 65, у сфері захисту прав інте-

лектуальної власності – 114 місце, що свідчить про неефективне використання власного інноваційного потенціалу, перетворення України в державу, яка експортує сировинні ресурси з незначною часткою доданої вартості, та виникнення загроз економічній та національній безпеці [1, с.15].

Досить важливим фактором формування інноваційної системи України залишається підтримання науково-технічних зв'язків із зарубіжними країнами, що здійснюються за різними формами науково-технічного співробітництва (програмами, договорами, замовленнями на науково-технічну продукцію). Останнім часом все більше наукових працівників виїжджало за межі України для здійснення такого співробітництва. Так, у 2008 р. число науковців, які виїжджали за межі України з метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації, становило 3,8 тис. осіб, викладацької роботи – 891 особа, проведення наукових досліджень – 6,6 тис. осіб. Вітчизняні науковці брали участь у міжнародних семінарах, конференціях тощо, для чого було здійснено 10,6 тис. виїздів за кордон і проводилося 2391 таких заходів науковими організаціями та установами в Україні.

Зусилля науковців гідно оцінювалися міжнародними фондами, про що говорять 1592 отриманих гранти, з яких 806 персональних і 786 колективних. Загалом число науковців, які користувалися грантами, становило 4 тис. осіб [2, с.203].

В останні роки в Україні абсолютні показники інвестування нематеріальних активів збільшується. Так, у 2008 р. Обсяг відповідних інвестицій досяг 6,4 млрд.грн. Але частка цих витрат у загальній структурі капітальних інвестицій є недостатньою і коливається на рівні 2,3–3,1%. Частка нематеріальних активів у балансі українських компаній становить лише 0,4–0,7%.

При зростанні обсягів виконаних в Україні наукових і науково-технічних робіт (8,5 млрд. грн. у 2008 р.), їх частка у ВВП невелика (0,9% у 2008 р.) і має тенденцію до зниження.

Показово, що в структурі виконаних наукових і науково-технічних робіт найменшою є частка науково-технічних послуг. Це засвідчує нерозвинутість ринку інтелектуальних продуктів, яка ускладнює прискорене формування інтелектуального капіталу [3, с.32-33].

Вирішальне значення в розвитку інноваційної сфери економіки відіграє світовий науково-технічний прогрес, що характеризує процес поступового розвитку науки, техніки, виробництва і сфери споживання у світовому господарстві. Його прояв визначає ступінь розвитку та використання науково-технічного потенціалу в цілому. До якого належать національні науково-технічні потенціали держав світу, а також міжнародні взаємовідносини, спрямовані на реалізацію досягнень світової науки і техніки.

Розробка довгострокових стратегій сталого розвитку, програм соціально-економічного зростання, відбувається на основі галузевих та регіональних планів розвитку. Щодо методологічних положень прогнозування сталого розвитку,

то ми погоджуємося з І.О. Тарасенко, про доцільність поетапного проведення прогнозування сталого розвитку підприємств [4, с.155]. Так, ефективність прогнозування залежить від здійснення наступних етапів: передпрогнозний аналіз (необхідний для детального уявлення про стан та особливості об'єкта прогнозування); аналітико-дослідницький (служить для виявлення тенденцій розвитку об'єкта на основі вивчення та моделювання динаміки показників і чинників, визначення набору подій, які суттєво впливають на сталий розвиток, а також ключових проблем, вирішення яких дозволить досягти поставлених цілей); програмний етап (полягає у визначенні основних способів вирішення ключових проблем, а також їх оцінки з точки зору необхідних ресурсів, часу та очікуваних результатів); організаційний етап (передбачає формування цілісної програми організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку в межах визначеного періоду попередження).

З метою забезпечення сталого розвитку економіки необхідно реалізувати науковий потенціал, без якого неможливий розвиток економіки на інноваційній основі. Потребує вдосконалення механізм стимулювання інновацій, розвитку інтеграції науки й освіти, обґрунтованої системи державного регулювання інноваційної складової економіки.

Інноваційна складова трансформаційних процесів є основою для забезпечення побудови конкурентоспроможної економіки. До першочергових заходів по її реалізації віднесено: визначення стратегічних напрямків інноваційного розвитку; створення системи інформаційно-консультативної підтримки інноваційної діяльності; стимулювання кредитно-фінансової діяльності; розширення мережі об'єктів інноваційної інфраструктури; впроваджувати заходів по створенню центрів інноваційного розвитку.

Література:

1. Сімченко Н.О. Системно-структурні проблеми сталого розвитку в контексті інноваційних перетворень /Н.О. Сімченко // Актуальні проблеми економіки, 2010. – № 7 (109). – С.13-18.
2. Статистичний збірник “Наукова та інноваційна діяльність в Україні”. – К.: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України”, 2009.
- 3.Мамонтова Н. Тенденції та особливості формування і використання інтелектуального капіталу в Україні /Н. Мамонтова // Економіка України, 2010. – № 8. – С.30-38.
- 4.Тарасенко І.О. Методологічні положення прогнозування сталого розвитку підприємств легкої промисловості / Тарасенко І.О. // Актуальні проблеми економіки, 2010. – № 7 (109). – С.153-163.